

GYERGYÓI ÚJSÁG

A MAGYAR PÁRT PROGRAMJA ALAPJÁN.

Előfizetési árak:
Egy évre 200; félévre 100; negyedévre 50 Lei
Hirdetések milliméter díjszabás szerint.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Felelősszerkesztő:
Dr. SÁNDORY MIHÁLY
Kiadó laptulajdonos:
MÁRK ISTVÁN.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Regele Ferdinand-ut 33. sz. (Sándory-ház.)
Szerkesztőségi órák mindennap d. u. 2-3-ig
Telefon: 14.

Gazdasági önvédelem.

Jelenlegi gazdasági életünket egy olyan hullámvonal jelképezi, amely folyton lefelé süllyedő tendenciát mutat. Most már nem arról van szó, hogy ezt a lefelé süllyedő tendenciát valamilyen meggátoljuk, itt már élet-halál-harcról van szó, amelyet az emberek életexistenciájuk fenntartásáért vívnak.

Megkötött üzletek kötelezettségei alul iparkodik kibujni a vevő sokszor olyan kifogásokkal, amelyeket ő maga is szégyel; fizetési kötelezettségei alul iparkodik menekülni az adós mindenféle ellenvetésekkel, ha pedig már nem tud, azt legalább kitolni igyekszik. A törvény szigora alul próbálja kivonni magát annak lehetetlenné tételével mindenki, ahol csak egy kis rést is talál erre nézve.

A jelenlegi igazságszolgáltatás hü képét mutatja mindennek. Két harcoló fél küzd egymással: a hitelező és adós. Mindkettő egyformán existenciáját védi, mikor vagyonát védi, s amilyen jogos az egyik, olyan jogos a másik.

Multkor számunk közgazdasági rovatában „Egyenlőtlenség a törvényben” című cikkünkben kimutattuk, hogy erre az önvédelemre jogot és eszközt nyújt maga a törvény is, mikor sok esetben megengedi, máskor meg határozottan előírja, hogy az adós kényszeregyezségi eljárás bevezetését kérheti maga ellen, sok esetben pedig csődkérelmet ír elő a törvény az adós részére.

A törvény ezen intézkedéseivel fegyvert ad az adós kezébe azért, hogy egyaránt existenciáját megvédhesse, másrészt a hitelező érdekében is abból a célból, hogy követelésének legalább bizonyos százalékát megmenthesse.

A törvény, mikor megnevezi az eseteket, amelyekben ezekkel a fegyverekkel élni lehet, egyuttal megjelöli azt az időpontot is, mikor az adósra nézve beáll az önvédelmi pillanat.

Multkor cikkünkben azonban azt is kimutattuk, hogy a törvény nem mér egyenlő mértékkel mindenkivel szemben, mert míg a kereskedő, nagyiparos, gyáros, bankok stb. részére megengedi az önvédelemnek a kényszeregyezségi eljárás és csóddal való gyakorlását, addig kizárja a mezőgazdát, kisiparost és az intellektuelt, akikre pedig ép úgy fennáll a gazdasági kényszerűség, mint a többi kategóriára nézve.

Pedig ezeknek is épen olyan fontos életbevágó életexistenciájuk megvédése, mint a másik kategóriákra nézve.

Ezeknek is ép úgy védekezniök kell a teljes tönkremenetellel szemben, mint a többieknek.

És mégis miért van az, hogy míg egy nagyobb fizetésektelenség, kényszeregyezés és csőd esetén az első pillanatban csodálkozásunknak adunk kifejezést, hogy ezzel is megtörténhetett ez, a másik pillanatban már napi-rendre térünk felette, sőt magunkban helyeseljük és okosnak is tartjuk az illető eljárását, — addig azokkal szemben, kiknek nem állnak ezek a módzatok rendelkezésére és akik a törvény hégzeit iparkodnak gazdasági önvédelmük céljából kihasználni — elítéléssel vagyunk?

Hányszor tapasztalhatjuk napjainkban az igazságszolgáltatás terén, hogy a terhei alatt fuldokló erő még az utolsó szalmaszála is kapaszkodik még akkor is, mikor már mentsége nincs, mikor az örvény már kitarta a mélységét, hogy magába ölelje.

Nem sajnálatunkat és részvétünket érdemli meg ez a küzdelem ahe-lyett, hogy elítéljük azt?

És miért? Ahogy a hitelezőnek joga van ahoz, hogy mentse a kihitelezett összegét, nem épen olyan joga van az adósnak is ahoz, hogy mentse az életexistenciáját, amely épen biztosítékul szolgál a hitelezőnek arra, hogy követelését megkapja. Hiszen a hitelezők sincsenek tekintettel egymás érdekeire, mert hányszor tapasztaljuk különösen csőd esetén, hogy egy kis hitelező sokszor aljas indokokból is a csőd megkérésével teljesen veszendővé teszi igen nagy anyagi érdekeit a többi hitelezőnek.

A hitelezők tömegével szemben rendszerint egymaga áll az adós s míg azok részére rendelkezésre áll az igazságszolgáltatás minden apparátusa, addig az adós részére nem áll rendelkezésre semmiféle védekezési eszköz.

Feltesszük most már a kérdést, hogy jogos-e és erkölcsös-e az adós részéről ez a gazdasági önvédelem, vagy jogtalan és erkölcstelen?

Kimutattuk, hogy egyes kategóriák részére maga a törvény megengedi az önvédelem gyakorlását; ha megengedi, akkor jogos és erkölcsös is.

Jogos és erkölcsös tehát azok részére is, akiknek nem engedi meg ezt az önvédelmet a törvény keretein belül.

A gazdasági és pénzügyi életben kétféle adóst ismerünk: jóindulatu és rosszindulatu adóst. A jóindulatu adós ha nem fizet, nem azért teszi ezt, mivel nem akar, hanem mivel viszonyai olyanok, hogy nem tud; a rosszindulatu adós ellenben nem fizet

egyszerűen azért, mert nem akar, még ha tehetné is.

A gazdasági önvédelem tehát minden esetben jogos és erkölcsös a jóindulatu adósra nézve, ellenben jogtalan és erkölcstelen a rosszindulatura, aki semmiféle formában sem igényelheti a törvény védelmét.

Igaz, hogy feltehetjük azt a kérdést is, hogy mikor azoknál a kategóriáknál, akik részére a törvény megengedi a gazdasági önvédelem gyakorlását, igen sokszor a törvény segítő kezét épen arra használják fel, hogy hitelezőiket kijátszva maguknak illegitim hasznot szerezzenek, — miért nem nyilvánul meg a törvénynek vagy a társadalomnak büntető ítélete is? Miért élvezi a törvény védelmét itt nemcsak jó, hanem a rosszindulatu adós is?

Amíg tehát a törvény nem egyformán védi minden kategóriába tartozó adósa érdekeit, addig az ebből kiszorultak részére teljesen jogos a gazdasági önvédelem, mert hiszen épen maga a törvény kényszeríti őket erre az egyenlőtlen elbánásban való részesítésével.

Most, mikor a törvényhozás a kereskedelmi törvény reformjával foglalkozik, amelynek keretében reformálni akarja a kényszeregyezségi és csődtörvényt is, minden érdekképviselőnek meg kellene mozdulnia, hogy az eddigi törvények igazságtalanságait és fonákságait kiküszöböljék.

Meg kell mozdulniuk különösen a gazdasági érdekképviselőknek azért, hogy a törvény sáncaiba ők is belekerüljenek, mert bárhonnán is jött eddig valamilyen megmozdulás, egyetlen egy sem tette programjává azt, hogy a gazdákra is kiterjedjen a törvény oltalmazó keze.

Árvizkatasztrófa Csikmegyében.

Az egész országban dühöngő árvizek Csikban is súlyos károkat okoztak. Különösen két község, Gyimes és Csikszentdomokos szenvedtek sokat az áradástól. Hatalmas felhőszakadás vonult végig kedden a déli órákban Gyimes fölött, amely olyan váratlanul duzzasztotta meg a Tatros vizét, hogy a lakosságnak, amely épen ebédnél ült, alig maradt ideje a menekülésre. Az áradat vastagon hömpölygött végig a falun. Vészkiáltás riasztotta fel a lakosokat és mindenki menekült, amerre látott. Kétségbeesett emberek ordítottak asszonyaik, gyermekeik után, az anyák sikoltottak s az áradat zugását tülharsogta az ár sodrába került állatok, juhok, kiszabadult marhák, lancaikról szabadulni nem tudó ebek, az eszeveszetten röpködő baromfi-csapatok kétségbeesett bőgése, üvöltése, gágo-

Hangos film 6 napon át:
pénteken, szombaton, vasárnap, hétfőn, kedden és szerdán az Urániában.

gása. A víz több mázsás követet, hatalmas farönköket sodort alá, amelyeket az épületek falaihoz vágott és pillanatok alatt több épület omlott össze a súlyos ütések alatt. A havasokról, erdőkről ólakat, pajtákát sodort alá. A lakóházakat annyira megrongálta, hogy igen sok család hajlék nélkül maradt. A veszedelem nem kímélte a fűrészgépeket sem, az építményeket, gépeket megrongálta, a rönk és készáru készletet elsodorta, vagy pedig mázsás kövekkel, iszappal, homokkal annyira eltorlaszolta, hogy a közlekedés teljesen lehetetlenné vált.

A vármegyei prefektus intézkedésére este egy század utász szállott ki a helyszínére és egyelőre a katonák a közlekedés szabaddá tételén dolgoznak. Az árvízveszedelem több mint száz családot tett tönkre, akiknek legalább pillanatnyi segítségére társadalmi akciót fognak indítani.

A gyimesi felhőszakadással egyidejűleg a csikszentdomokosi havasokon szintén itéletidő vonult végig, amely viszont az itt eredő Oltot duzzasztotta meg. A hatalmas erővel alárohánó óriási víztömeg itt is elsodorta az útjába eső erdei szénás pajtákát, kalibákat s percek alatt elárasztotta az egész falut. Emberéletben nem esett kár, de sok épület itt is megrongálódott és az Olt völgyébe eső összes területek víz alá kerültek úgy, hogy az ideai szénatermés megsemmisültnek tekinthető. Még az alacsony terményárak mellett is százezrekre rug a szenvedett kár. Az egész csiki medence egyébként az Olt völgyében víz alatt áll. Több millióra tehető az a kár, amit a székely gazdák az ideai széna és gabonatermés elvesztésével szenvedtek. Még megdöbbentőbb a lakosság lelki állapota, amellyel a katasztrófát fogadta. Ezer és ezer család ment tönkre és az emberek elkésredésének alig van nyoma. Fásultan fogadták a csapást, „hadd vesszen, hadd pusztuljon el minden” — kifejezésekkel nézik a pusztulást. Az adókkal, rettenetes gazdasági viszonyokkal, ezerféle bajjal agyongyötört csikiak fagyos közönye mutatja, hogy a nép katasztrófájának utolsó felvonása is megkezdődött.

Bukarestből szintén hatalmas jégvihart jelentenek. Kedden este a fővárosra és környékére hatalmas vihar zúdult. A felhőszakadást jégverés váltotta fel, mely több, mint félóra

hosszáig tartott. Galambtojás nagyságu jeges hullottak, amelyek súlyos károkat okoztak.

Hangos film 6 napon át:
pénteken, szombaton, vasárnap, hétfőn,
kedden és szerdán az „URANIÁBAN“.

Rablótámadás a tölgyesi országuton.

F. hó 17-ikén nagyszabású rablótámadás történt a tölgyesi országuton, amely szerencsére csak kísérlet maradt az egyik támadónak az utolsó percben feltámadt lelkiismereti furdalása miatt.

A támadás szomorú tükörképét mutatja a jeleni gazdasági nyomorúságnak, mikor egy aránylag nem nagy adósság terhe és a vele járó zaklatások képesek megbillenteni egy eddigi egész életében mindig becsületes ember lelki egyensúlyát és arra készíteti, hogy az utolsó pillanatban kiálljon az országútra és másoktól elvett pénzzel iparkodjék saját nyomorúságát könnyíteni. A becsületes emberben azonban az utolsó percben is feltámad élő lelkiismerete valószínű szava, s mikor már a kiszemelt áldozatok hason fekve védtelenül kínálják fel a maguknál levő nagy összegű pénzt, ez a lelkiismeret „megállj”-t kiált a tettesnek, s mint egy megjuhászodott kutya hagyja ott áldozatait, hogy bevonuljon a közeli erdőszögbe.

Ez a jobb sorsra érdemes ember teljes mértékben megérdemli részvétünket, egy tragédiának áldozata ő, aki egy pillanatnyi megtévelyedését talán egész életén keresztül fogja viselni, ennek a rablótámadás kísérletének súlyos keresztjét.

A gyergyószentmiklósi államrendőrség becsületes tagja volt Paşcu őrmester, ki megelőzőleg csendőrőrmester volt az alfalvi őrsön.

Ugy ezalatt az idő alatt, mint rendőrségi szolgálata alatt nem volt ellene sem a polgároknak, sem pedig felebbvalóinak panaszja.

Rövid idővel ezelőtt azonban kivált a rendőrség kötelekéből, mivel holmi adósságai miatt nem volt képes arra, hogy csekély rendőrségi

fizetéséből azt rendezni tudja. Így cserélte fel rendőrségi szolgálatát a gyergyószentmiklósi Vadász Egyletnél a vadőri állással.

Ugy látszik azonban, hogy Paşcu számitásai itt sem sikerültek, mivel egy szintén gyergyószentmiklósi volt sziguranca ágensnek, kit rosvott multja miatt Netotian rendőrkapitány lemondásra kényszerített, meghallgatta csábító szavát és ráállt a tervre, hogy a 17-én az Ofa galócái gyártól a tölgyesi munkások részére fizetést vivő tisztviselőket a tölgyesi uton kirabolják.

Paşcu megrovott szelleme, a volt sziguranca ágens: Cobasza Mihály, mikor látta, hogy Paşcu küzködik magával, vajjon ráálljon-e a terv végrehajtására, pálinkát vett elő, s a méreggel és egy szebb, nyugodtabb élet kilátásba helyezésével elaltatta Paşcu küzködő lelkiismeretét.

Igy történt, hogy mikor a putnai uton a sinautóval az Ofa gyár tisztviselői 250.000 lej-jel át akartak haladni a síneken, keresztül egy fagerendát találtak. Az autó nyomban megállott, mire a közeli erdőszögéből két egyén bukkant elő, kik közül csak az egyiknél, Paşcunál volt fegyver. Paşcu intésére az őt tisztviselő hasra fektet és borzadva várták a bekövetkező dőket, mikor egyszer csak a támadók hátat fordítottak és csendesen visszatértek az erdőbe, ahonnan jöttek.

Az utolsó percben ugyanis a pálinka gőzének nyomása alól felszabadult lelkiismeret öntudatra ébresztette Paşcu őrmestert, ki hason fekve otthagya a megfélemlített tisztviselőket és mint egy megvert kutya, vonult vissza az erdő sűrűjébe.

A megijedt tisztviselők még jó ideig feküdtek a földön, attól félve, hogy még visszajöhetnek a támadók, vagy utánuk löhetnek, de jókora idő elteltével, mikor látták, hogy nem jönnek vissza, felszedelőzködtek és tovább hajtottak.

Tölgyesre beérve, azonnal jelentést tettek a csendőrségnek, s miután a tisztviselők egyike ráismert Paşcúra, kit megelőzően is ismert, könnyű volt a tettesek kiderítése.

Másnap már le is voltak fogva, s a lelki- leg teljesen megtört Paşcu őrmester őszintén bevallott és beismert mindent Netotian rendőrkapitány előtt.

A megvasalt tetteseket f. hó 20-án kísérték be a csikszeredai ügyészség fogházába.

Vér a májfa alatt.

Völgyek torkában, csobogó patakok mellett, muló apró fények között, vad irammal, megfeszített izmokkal törtetett a nyárfás felé Bodoki Pista. Bölényfejét befurta a hűvös tavaszi reggelbe, izmos mellkasából nagyokat fujva tört fel a rabonbánok fiának egészséges lélegzése.

Igazi vér lüktetett az ereiben s ahogy félrehajtotta izmos karjaival az útjában álló fiatal fenyőket, úgy tűnt fel, mint egy nőstényre leselkedő bölénybika.

Sietnie kellett. Mert mielőtt feljönne az aranytűzbe borított rabonbán, a nap, neki már otthon kell lennie.

A hegyek még sötétben nyomultak fel a hajnali csillag szomszédságába. Borongó, sejtelmes köd ülte meg a vén Kelemt. Óriási fák, sűrű bokrok szövődéke. Titkos sóhajok, nagy reszketések hallszanak a sötét erdők mélyében. A ferdén járó emberek világa ez, a havas nyomorultjaié.

Az erdők mélyén olykor-olykor aranyhegedük arany hangjai zengenek, lágy hangok, édes akkordok, a nymfák, a tündérek már az utolsó fordulót járják s azután visszahúzódnak, hogy habtestüket átadják a titkos mélységek, szakadékok sötét üregeinek.

Az erdők mélyén, sötét szélén árnyalakok mozognak, sutogások épmedeznek. Mély szakadékok sötét torkaiból panaszok sirnak. Most ülnek el a kísértetek.

Kisértetek, torzalakok, göcsökből sutafejú, sötétszínű, három ujjú, törött nyaku apró szörnyek, az erdők vihogó, sötét lakói.

Asszony meg ne lássa, gyermek fel ne sirjon.

Ember sehol.

Csak ő. Az erdők vad imádója. A kicsiny faluk szerelmes szívé legénye, akiben magasra

lángol az ősi hagyomány, a régi szokás. Siet, hogy mire feljön a nap, odaüsse a májfát egy barna kislány kapujába.

Mert ilyenkor, május elején, sudár nyírfaszálat vernek a leányos házak kapujába. S a nyíló virágszálak, a fiatal, ábrándos lelkű szüzek egész éjjel fejszecsattogást hallanak a kapu előtt s mire eljön a csókolózó piros hajnal, felhevült testtel, kinyílt kelyhükkel, álmos, vágyakozó szemekkel leselkednek a rozmaringos alakok mögött.

Az ilyen nyírfatűzésnek akkor van az ideje, mikor a szüzek virága, a szarkaláb kinyílt, mikor tavaszi trillák csattognak a kék légben, mikor nagy látomások kelnek a szivekben, édes megsejtések remegtetik meg a fiatal leánytesteket a fehér ágyaikban. A csókos magababullások idején, mikor kicsiny sárga méh ül a piros virágban s május dalol a szivekben.

Bodoki léptei alatt ijedten kongott az ősi talaj s erdei virágok gyászakkordjai sirtak utána. De ment. Nem érdekelte más, csak a május, a májfa, egy szív, s a távolból incselkedő boldogság.

Nagy csattanással ütődött belé a ledobott fejszéje a kiszemelt nyírfa tövébe. Kemény izmai megfeszültek s imádságos lélekkel nézett fel a világosodó égbe, mintha le akarná könyörögni az áldást a lopott nyírfára. Mert lop, mert a „Tilalmasból” nem szabad nyírfát vágni, de ő táguló vérével, vad ösztönével nem elégedett meg mással. Innen akart vinni.

A fejsze nagy csattanással szaladt bele a törzsbe, kiömlött belőle a virics, a szívek gyógyítója, leányok bolondítója, a tavaszi nedv.

De mintha jajgatott volna a fejsze, mintha siralmakban hördült volna fel: Bodoki Pista! Vigyázz! Tiltott tulajdonba vágod a fejszedet”. De törődött is vele! Nem hallotta a fejsze jajgatását, a nyárfa hajlását s a közeledő veszélyt.

Csak szíve dobogását, vére lobogását s kacagó boldogságot hallott onnan belülről.

Nagyot roppanva dőlt le a nyírfa. Megtörtelte verejtékező homlokát. Befogta magát a nyírfa ágai közé s a következő pillanatban nagyokat fujtatva törtetett be az oldalon s tova-tűnt a bokrok között, mint az üldözött vadkan s nyomában csak az ébredező falevelek halk pattogása hallatszott.

S a következő percekben, mint a vért sejtő véreb, ott termelt a kivágott nyírfa helyén az erdőőr.

S üzőbe vette.

Bodoki mikor fel akarta ütni a rablott nyírfát oda a kapuba, már ott találta a riválisát, Nagy Ferit, ki már a felütött nyírfát pántlikázta fel.

Bodoki szemeit elfutotta a vér. Nem látott semmit, csak egy veszettül forgó világot, sok, sok pántlikás májfával, meg sok-sok szív rajta.

Eszébe jutott a nagy út, a verejték, a fel-felé törtetés a nyírfáért, eszébe jutott a sok-sok nóta az ablaka alatt s az eskü, ami hamis volt, a fonó, a csókkal telített esték az akácfák alatt, a kiinnhalások pásztortűz mellett kettesben s most mégis, megelőzték, megcsalták.

S kilobbant belőle a parasztgőg, s nem hallatszott semmi a hasadó tavaszi hajnalban, csak hördülés. Nem maradt semmi ott a kapu előtt csak véres, átdöfött szív, Nagy Feri szíve. S két véres májfa, s vér a májfa alatt.

Vér... piros vér! A vér nem mulik el soha, a vérenek a kutja az Isten szíve, de a ki-ontott vér oda nem térhet vissza soha.

A vér szent és... megbocsájthatatlan.

Vér a májfa alatt.

(Ditró)

Iff. Vadász József.

Hangos film 6 napon át:
pénteken, szombaton, vasárnap, hétfőn,
kedden és szerdán az „URANIÁBAN“.

A rabmadárkáról.

Irta: Gencsy Ferenc.

Hosszu hideg télben
Került a fogságra,
Mikor a kis kertben
Nem talált morzsára.

Tavaszi kikeletjét
Sivszorongva várja.
Dróttömlőcét folyton
A csőrével vágja.

Repesett a szive
Fiúcska kezétől;
Reszketett a teste
A nagy ijedtségtől.

Szabadba vágyódik
Fészeképzésre;
Ártatlan fiókák
Gondos nevelésre.

Kalitikába zárva
Cukorral kínálja.
Széles örömben
Már nem is sajnálja.

Ne tarts hát bezárva!
Légy jótevőm fia.
Megreped a szívem
Te kegyetlen, hiú!

Süvölt a hideg szél,
Söpri a sok havat.
Kis madár élete:
Rabság és kárhozat.

Szépen énekelek
A nagy természetben,
Bogarát pusztitok
Gyümölcsös kertekben.

Bús, sivár, szomorú,
Verdesi szarnyait,
Nem találja helyét,
Erdőnek bokrait.

Jóságodért Isten
Megáldja szívedet.
Szabadságom s dalom
Betölti lelkedet.

HIREK.

— **Meghívó.** „A Csikszeredai Róm. Kath. Főgimnázium Volt Deákjainak Segélyző Egyesülete“ f. évi június hó 7-én (pünkösd szombatján) délelőtt 11 órakor a főgimnázium tornatermében tartja alakuló nagygyűlését Erre a főgimnázium összes volt deákjait és az intézet minden jóakaróját tisztelettel meghívja az előkészítő bizottság.

— **Népművészeti és egyházművészeti kiállítást rendeznek** Csiksomlyón a pünkösdi búcsu alkalmával, ahol közszemlére lesznek kitéve a régi székelység és művészeti erejéből fakadt székely varrottasok, házibutorok, festések stb.

A székely mindig híres volt különösen faragásairól, amelylyel a legprimitívebb fagyaltól is mesteri kézzel tudott a legizlésebb dísz tárgyakat faragni. A székelységnek egyik speciálitása volt az e tekintetben a szebbnél szebb faragásokkal díszített székely kapuk, melyek sajnos, lassankint kiveszőben vannak.

Mi, kik lapunk hasábjain erőiesen küzdünk a székely viseletünkhöz és hagyományainkhoz való visszatérés érdekéért, csak örvendeni tudunk ennek a kiállításnak abban reménykedve, vajha faji öntudatára ébredne népünk s visszatérne oda, ahonnan évszázadokkal ezelőtt kiindult: a hamisítatlan ősi székely egyszerű természethez és hagyományokhoz.

A tavaly rendezett hasonló kiállítás biztos záloga annak, hogy az idei még jobban fog sikerülni, mely kiállítás egyuttal alapját fogja képezni a „Csiki Székely Múzeumnak.“

Olvasóinknak, kik a pünkösdi búcsú alkalmával fel fogják keresni Csiksomlyót, figyelmébe ajánljuk ezt a tanulságos kiállítást.

— **Ősszel leszallítják az adókat.** Bukarestből érkezik ez a hihetetlennek hangzó hír. Ősszel leszallítják az adókat. Madgearu pénzügyminiszter kijelentette a kamarában, hogy augusztusra nagy adókonnyítéseket vezet be. Azt mondotta a miniszter, hogy a felszaporodott új adófizetők mellett jelentékeny könnyítésekről lehet szó. A kormány ezen tervet csak az adófelelvezési bizottságok munkája után akarja ismertetni. Jó lesz, ha a kormány siet ezen tervének keresztülvitelével, mert ha nem, megbukik az egész ország gazdasági életével együtt.

— **A telepengedélyek kiadásának új rendje.** A csatolt területek különböző iparhatóságai eddig egymástól eltérő módon adták ki a telepengedélyeket. Vichiu nagyenyedi iparfelügyelő előterjesztésére most generálisan szabályozta a telepengedélyek kiadásának módjait s 41.328. számú és április 10-én kelt határozatával értesítette az összes iparhatóságokat, hogy a telepengedélyek kiadásánál a csatolt területeken érvényben lévő 1884. évi magyar ipartörvény rendelkezéseit alkalmazzák.

— **A gyergyószentmiklósi Kath. Legényegylet** f. hó 25-én, vasárnap délután 4 órai kezdettel rendezi az első fagyalt-délutánját az egylet helyiségében.

Háziasszonyok: Novák Béláné, Vákár Elvira és Nagy Zoltánné nagyságos asszonyok lesznek. A zenét Sándor Pista zenekara fogja szolgáltatni. Elegendő fagyaltól, hidegfelvágottól, a legfinomabb tésztákról és málnaszörpről gondoskodva van. Nagyon szépen kérjük a kedves pártoló közönséget, hogy látogassák meg szerény egyletünket.

Az egylet céljaira adományoztak: Dr. Nagy Endre és Ilyés István 200—200 lej. Biró Ferenc, Burján Péter, Jakab Lajos, Kalmár László Nagy Kálmán és Székely Kálmán 100—100 lej. Hálásan köszönjük szíves adományait.

— **Az egykor híres Borszékfürdő** rohamos hanyatlása már nemcsak a tulajdonos Ditró és Szárhegy községek borszéki közbirtokosságát foglalkoztatja, hanem Erdély nagyközönsége is fájdalmasan szemléli.

Igy a Kolozsvárt megjelenő „Ellenőr“ c. hetilap legutóbbi száma is foglalkozik Borszékfürdő hanyatlásával, a f. hó 15-én Borszéken megalakult fürdőbizottság pedig elhatározta, hogy átirattal fordul a bérlet fürdővállalathoz és a tulajdonos közbirtokossághoz aziránt, hogy az annyira nélkülözhetetlen meleg- és lápfürdő sürgős felépítését a fürdővállalatnál erőiesen szorgalmazza.

A fürdőbizottságnál Angi István közbirtokossági megbízott erőiesen hangon követelte az építkezések azonnali megkezdését, a birtokosság igazgatósága pedig a f. hó végén igazgatósági ülésen fog foglalkozni a kérdéssel, mely ülésen el fogja határozni a rendkívüli közgyűlés azonnali összehívását avégből, hogy határozzon a bérleti szerződés megszüntetése vagy a szerződés revíziójának sürgős keresztülvitele iránt.

Végtelenül szomorú állapot, hogy az egykor oly híres Borszék-fürdő ennyire jutott, s különösen szomorú a tulajdonos közbirtokosságra nézve, hogy megmérhetetlenül gazdag és nagy értékű vagyona mellett a két község birtokosai a vándorbotot kénytelenek a kezükbe venni és idegen helyekre költözni, mivel a befolyó jövedelem csupán arra elégséges, hogy a birtokosság adminisztrációját fenntarthassa.

A közbirtokosság mindig híres volt türelméről, de ez a türelem a jelen helyzetben semmivel sem indokolt és minden lanyha magatartás csak elősegíti Borszék fürdő rohamos hanyatlását.

A f. hó végén megtartandó igazgatósági ülés elé nagy várakozással tekintenek a birtokosság tagjai.

— **Hadirokkantak kedvezményes utazási igazolványát** kicserélik. Május 15-én lejártak a rokkantak, özvegyek 75%-os igazolványai. Ezeket most ki kell cserélni. Szükséges hozzá 1 drb fénykép és kérés, amely benyújtandó a Prefectusi hivatal I. O. V. osztályához.

— **Husz évi adómentességet akar adni a kormány az új házakra.** A kormány végre elhatározta, hogy az építkezési kedv előmozdítása érdekében kedvezményeket ad. Maga a miniszterelnök interveniált a pénzügyminiszternél s ennek eredményében rövidesen minisztertanácsi rendelet jelenik meg, mely huszévi adómentességet biztosít mindazokra a házakra, amelyeknek tulajdonosa évi négyszázezer lejnél kevesebb jövedelemmel rendelkezik. Ez a kedvezmény a bérbeadott lakások tulajdonosaira vonatkozik, de hír szerint annak a tulajdonosnak, aki új házat épít és aki a saját céljaira használja fel, tehát nem adja bérbe, a készülő törvény nemcsak a házadót, de a globális adót is husz évre elengedi.

— **Felhívás.** A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara a Banca Națională 2.988. számú közleménye alapján felhívja a közönséget arra, hogy miután az 5 és 20 lejes bankjegyek teljesen kivonattak a forgalomból és érepenzre cseréltetnek be, fizetéseket ezen bankjegyekkel lehetőleg ne eszközöljenek, hanem azok a számozott oldal szerint rendezve és az elszakadtak megragasztva beadandók a Banca Națională-hoz, hol azok érepenzbe beváltatnak.

Hangos film 6 napon át:
pénteken, szombaton, vasárnap, hétfőn,
kedden és szerdán az „URANIÁBAN“.

— **Tovább drágul a gyufa.** Románia 30 esztendőre bérbe adta a gyufafárait a svéd gyufatrösztnék. Ennek a szerződésnek értelmében a gyufa ára januártól 2 lej 50 banira emeltetett. A szerződés értelmében most július 1-én újabb emelés következik s a gyufa ára dobozonként 3 lej lesz.

— **Módosítják a nyugdíjtörvényt.** Madgearu pénzügyminiszter a kamarában egy közbeszólásra válaszolva kijelentette, hogy a kormány tervbe vette a nyugdíjtörvény módosítását, amellyel ki akarják küszöbölni mindazokat a sérelmeket és visszásságokat, amelyeket eddig egyes nyugdíjkategoriákba tartozó nyugdíjasok elszenvedtek.

Az új nyugdíjtörvénynek az képezni az alapját, hogy kinek hány évi szolgálata van, nem pedig a nyugdíjazandó életkora.

Madgearu pénzügyminiszternek ezt a kijelentését is örömmel fogadják a nyugdíjasok, igazi örömet azonban csak akkor találják meg, mikor az ígért valóra is fog válni.

Bárcsak minél hamarabb száradnának fel azok a könnyek, amelyeket szegény nyugdíjasaink oly régóta ártatlanul hullatnak.

— **Csodálatos eset Iaşiban.** Az Adevarul írja: Hódoroga községben egy Iosipescu nevű gazdálkodó feleségének gyermeke született.

A gyermek szülei egy pillanatig magára hagyták a bölcsőben a gyermeket, hogy a szomszéd szobában dolgukat végezhessek, mikor csak egyszer a gyerek szobájából artikulátlan hangon a következő felkiáltás hallatszott: „Numi place viața asta“ (nem tetszik nekem ez az élet).

A szokatlan hangra és felkiáltásra a szülők a gyermekhez rohantak, s azt halva találták.

Azonnal orvosért küldöttek, ki megállapította, hogy a gyermek teljesen egészséges és normális volt, a hirtelen halálra tehát semmi közvetlen ok nem volt.

A faluban villámgyorsasággal terjedt el a hír, s a babonás nép ebben az esztendőben valami szokatlan esemény bekövetkezését látja.

Szegény gyermek! Hogyha csak azalatt a pár óra alatt is elment a kedve az élettől, amely alatt e földi világba betekintetett, mit szólunk mi, akik már éveken át huzzuk az igát és napról-napra mind jobban és jobban ábrándulunk ki az életből. — Mi már igazán elmondhatjuk, hogy: „Nem tetszik nekünk ez az élet“.

* Csiki-ut 19. sz. alatti ház f. évi június hó 1-től kiadó. A lakás áll: 3 szoba, konyha és melléképületek. Esetleg kettő 1 szoba és konyhas lakásnak. Ugyanott egy műhelyépület is kiadó. Értekezni lehet Biró József asztalosnál.

* **Ha butorra van szüksége,** tekintse meg Hegyesy Lajos asztalosmester raktárát, ahol kemény és puhafa hálók állandóan raktáron vannak. Nagy raktár mindenféle hajlított butorban. Megrendelésre bármilyen asztalosmunkát jutányos áron vállalok. Gheorgheni, Reg. Ferdinand 74. 10—5

* **Csukott Schewrolet autó** eladó. Értekezni lehet Biró Ferenc bőrizletében Gyergyószentmiklóson (Gheorgheni, jud. Ciuc.) 3—2

* **Egy 12 lóerős lokomobil** eladó Vasláb-on az Ofánál.

* **Mechanikus és soffőr állást keres.** Megkeresések a kiadóhivatal utján. 3—3

Toplicai hírek.

— **A tanács működése.** A megválasztott községi tanács legelső teendője a tisztviselők leépítése volt. A régiek közül meghagyták állásukban: Vadász Károly jegyzőt, Suci Ioan titkárt, Szimedre Jenő ellenőrt, Antal Gheorghie, iktatót, Walter János és Buruş végrehajtókat. A többi szükséges állásokra pályázatot hirdettek.

— **Május 10-edike.** A zece Maiut Toplița községe a piacon fényes keretek között és gazdag műsorral ünnepelte meg. Ez alkalom-

mal Szimedre J. Jenő, a régi kipróbált lövmester mozsárágyu lövéseivel vonzotta a szokatlan nagy közönség seregét a piacra. Megdobbant a szívük az embereknek a lövések hallatára, éppen úgy mint a róm. kath. egyház feltámadási körmenete alkalmával, amikor szintén felejthetlenné tette üdvölvéseivel e napot.

— **Madarak és fák ünnepe.** A szép május egyik legsikerültebb ünnepélyei közé sorozhatjuk a tanuló ifjuság kirándulását a br. Bánffürdő telepére. Mintegy 200 gyermek hangos öröme visszhangozta e nap jelentőségét. Márton Béla plebános, Gencsy Ferenc igazgató, Feigl Miksa tanító és Orbán Vilma tanítónő vezetése alatt. A játékok sokfélesége: fazéktörés, versenyfutás, kötélhuzás stb. a teljes jó kedvben és az öröm hangulatában ért véget. Kiemelendő az a szokatlan körülmény, hogy 10 leány és 10 fiu a szénás-szekér vastag, rendlekötő kötelét, az egyforma erő következtében közepén kétszer szakították el.

Természetbeni és pénzbeli adományokkal örökítették meg neveiket: Lőrincz Károly egyháztanácsos, Poirescu Sabin, Kolbászné, Urmanecy Jeromos főgondnok, Walter István és Jenő kereskedők, Graef János vendéglős, Lamm János fűrészgár tulajdonos, Rancz Miklós fényképész, Hizó Ferenc járásörmester, Dósáné Cristea Sándorné stb. amiért a gyerekek háláját és köszönetüket ezután rójják le, amit a vezetőség szintén hirlapilag nyugtáz.

Az Urania mozgó hirei.

Hat napon át fog foglalkoztatni bennünket a zseniális emberi agy legújabb alkotása, a közeljövő óriási perspektivákat nyitó ígérete: **a hangos film.**

Május 30—31-én, és június 1-én, pénteken szombaton és vasárnap 4, 6 és 9 órai kezdettel:

Noé bárkája

Dolores Costello, és George O' Brien főszereplésében. Kettéhasított cselekménye, mely a világháború és a vízőzön grandiózus témáját dolgozza fel, magában is a legelső filmprodukciók közé helyezi. De a csupa frappirozó jelenetek zenei aláfestése mindenekfölött valóvá teszi. A hang és kép egymásba kapcsolódik s nincs semmi, ami az összhatást és a nagy élményt zavarná.

Jun. 2., 3. és 4-én, hétfőn, kedden és szerdán és szerdán d. u. fél 3 órakor

Az éneklő bolond.

Ez a film ment át a világ mozi publikumának legmélyebb tudatában, mint az eddigi filmtermelés non plus ultrája. Maga a főszereplő néger imitátor: Al Jolson, ma a legnépszerűbb és legtöbbet kereső művésze a világnak, aki híres Sonny-boy dalával, a partnereként szereplő 3 éves csöppséggel, David Laevel örökre belopta magát ennek az embergenerációnak a szívébe.

A filmek felemelt helyárák mellett, külön ez alkalomra beszerelt eredeti amerikai apparátusokon kerülnek vetítésre.

A Sonny Boy dala.

Az éneklő bolond (Singing fool) beszélő filmben éneklő Al Jolson.

Add a kis kezéd, Sonny-boy,
Hunyd be szép szemed, Sonny-boy,
Heted-hét országról,
Operenciáról
Mond mesét apád, Sonny-boy,
Zöldelő réten,
A csillagos égen
Száz tündér száll, Sonny-boy.
Gyémánt hintóval...
Minden széppel, jóval
Jönnek eléd, Sonny-boy,
Egy szívet látsz csak repülni feléd,
Az én szívem érzed, az én szívem ég,
De te csak álmodjál csendben,
Álmodjál ölemben,
Álmodj mesét, Sonny-boy.

Hirdessen a „Gyergyói Ujság“-ban.

A vándor.

(A témát Kozma Margitka „Vándor“ című festménye szolgáltatta)

Téli zord idő. A reggeli hideg, fagyos szél süvítve száll keresztül az erdő alatt elterülő kis falucska fölött.

Őszhaju öreg vándor megy a falun keresztül. Haja, mint a frissen hullott hó, fehér, arc csontos, járása megtört, bicegő. Ruhája rongyokban lóg le róla, beesett szemei pedig a nyomor nehéz napjairól tanuskodnak. Fáradtan hordozza nyomasztó terhét, a „semmit“ magával.

A hidegtől megbénult tagjai és az éhségtől meggyötört teste már nehezen bírja a szolgálatot. Több, mint egy hete, hogy alig evett valamit, amivel éhségét csillapíthatta volna.

Bemegy egy két házhoz, hogy a hidegtől reszkető lábait meglegeithesse és hogy egy kis falnivalót kapjon, hogy legyen ereje további szenvedéseit elviselni; de ahová betér, gyűlölt pillantásokkal fogadják és nem vetnek neki egy kis száraz kenyérmorzsát, amivel megmenthesse rongyos, szerencsétlen életét a haláltól. Hiába! Az emberek szíve könyörtelen. Nem törődnek embertársaik nyomorával, csak a saját maguk kényelmével és bajával. Nincs a kis falucska lakói közt bár egy jószívű ember, aki megsajnálja szegényt.

Végre is a fáradtságtól és éhségtől kimerülten roskad össze egyik kapu alatt. Nem bírja már tovább... erőtlenséggel terül végig a hideg, hóval borított földön. Ugy látszik, mintha meghalt volna, oly mozdulatlan fekszik a földön. De — nézd csak — föláll és megy tovább... tovább... a bizonytalanság felé.

Istenbe helyezett bizalma és szerencsétlen életéhez való erős ragaszkodása megmenti őt a megfagyástól.

Gyerekek jönnek haza az iskolából. Meglátják a szegény öreg vándort, amint fölkel a földről és megy tovább a csikorgó havon. Odamennek hozzá, megfogják a kezét, mint egy kicsiny gyereknek — és elvezetik haza az édesanyjukhoz. A jóédesanya, látva gyermekei jószívűségét, szeméből könny szökik elő és meghatódva nézi ezt a kedves kis jelenetet. Nyájas szavakkal leülteti az ősz öregot és rögtön ebédet ad neki. A vándor eszik... arcáról a nyomorúság könnyei peregnek bele ételébe. Eszébe jutnak a régi idők, amikor még elég jómódban élt feleségével és egyetlen fiával, aki korán elhalt. Eszébe jut az a végzetes körülmény is, ami gazdasági bukását előidézte; és az a könnyelmű élet. Hej, ha most kezdené az életét el újból, mennyire másként lenne, mennyire tudna takarékoskodni a pénzzel és a vagyonnal. De most már nem teheti. A dolgozást már nem bírja és mások jóindulatából kell tengőnie életét.

Megköszöni szépen a jó édesanyjának és a kedves gyermekeknek a szíves vendéglátást és távozni készül. De a gyermekek nem engedik. Marasztják, hogy meséljen nekik valami szép történetet, vagy valami szép mesét és csak azután vegye ismét kezébe vándorbotját. És a vándor beszél — beszél a multjáról, a családjáról és még sok-sok mindenről, az élet csalfaságairól. Késő este van, mikor elindul hazafelé. Hazafelé? Hát van neki otthona? Igen! Van. Az erdő mellett van egy kis szegényes építmény, melyet valamikor talán istállónak használtak. Régi elgyengült épület maradványa, szegényes kis viskó, amely akármelyik pereben maga alá temetheti szerencsétlen lakóját. Itt lakik ő. Ez az ő palotája, a „Vándor palota“. Itt pihen ki fáradalmait — ha ugyan tud pihenni — mert még itt is zavarják őt. Igen... zavarja őt sok minden: az üres gyomor, a nincstelenség, a hideg szél, sőt még az álom csalfa tündére sem hagyja nyugodni már. Hihetetlen történeteket, királyi palotákat, megmérhetetlen kincseket varázsol eléje, hogy ébredése fájdalmas csalódássá váljék.

Most is hazafelé ballag, az ő palotájába, a „Vándor palotába“, hogy kipihenje magát. Mire hazaér, már sötétség borult a földre. Bemegy a viskóba, melynek összes butorzata egy galyakból vetett ág. Beteszi maga után a rozoga ajtót, melynek nyílásán keresztül a hideg,

fagyos szél nem egyszer mutatta már meg — a szegény agg embernek — vasfogát.

Bent gondolatokba merülve áll: Mi lesz majd, ha eljön a holnap és ismét minden ajtó bezárul előtte? Mi lesz, ha ez így tart sokáig — heteken, talán hónapokon keresztül?

De hallga! A falu harangjának mélabus hangja szól és fölhatol hozzá — az erdő magányába — „Vándor palotába“. Mintha biztatni akarná, mintha erőt akarna belé önteni, úgy szól, úgy zeng a harang. Kong-bong a néma csendben.

És az öreg, ősz vándor térdre esik és imádsága, amely a „Vándor estimája“, áhítatosan cseng föl ajkáról a magas ég felé:

„Oh! Te, aki égi vagy,
Minden bűt és bajt, bajt elaltatsz.
Kínra, mely kétszerte nagy,
Enyhet is kétszer, kétszer adhatsz.
Erőm fogy, erőm fogy
És kedvemnek vége, vége ah!
A bű és balsors...“

Hangja a havas, hideg szél miatt — amely behatolva a rozoga ajtón, feje fölött száguldoztatva, — elcsuklott; és ő, a vándor, összeesve örök álmát aludta boldogan. Többé nem kellett törődnie a holnappal. És boldog volt igazán — talán egyszer, amióta a balsors üldözte őt.

... h ... r.

Árverési hirdetmény.

Corbu — Gyergyóholló árlejtési hirdet kápolnája kőműves munkájának elvégzésére. Zárt írásbeli ajánlatok a hollói róm. kath. egyházközpontokhoz Ávéd Istvánhoz nyújtandók be június hó 1-ig. Feltételek ott megtekinthetők.

2-2

Gondnokság

Betegség miatt eladó **14 család méh** (10 országos méretű 4 rakodó) a legszükségesebb felszereléssel tízezer lejtért.

Ugyanott egy **mészhomok** vagy **cementhomok téglát készítő gép** (egyszerre hat darabot készít) kettőezer lejtért.

20 kötetes Révai lexikon tizenhét ezer lejtért

Páll Albert

ny. tanítónál Zetea — Zetelaka. Jude-tul Odorheiu.

2-2

Órat és ékszer
javít

szakszerűen és jutányos árban

STEIN

3 óras és ékszerész Városház-utca 1.

Aragonit disztárgyak
Sándorynál.

Olcsón kapható!

Magastörzsű és törpe

rózsák

a

legszebb fajokban.

Valamint az összes virág és konyhakerti palánták olcsó árban kaphatók

Patka József kertészetében
(Járványkórház szomszédságában.)